

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2024 (As Per Syllabus Year-2018)
SANSKRIT P3: HITOPADESH-MITRALABH (ELE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Que.-1(A)	Translate any Two of the following paragraph.	(08)
	(૧) અહમેકદા દક્ષિણારણ્યે ચરન્નપશ્યમ્ । એકો વૃદ્ધો વ્યાગ્રઃ સ્નાતઃ કુશહસ્તઃ સરસ્તીરે બ્રૂતે ભો- ભોઃ પાન્થાઃ ઇદં સુવર્ણકઙ્ક ગૃહયાતામ્ । તતો લોભાકૃષ્ટેન કેનચિત્પાન્થેના લોચિતમ્- ભાગ્યેનેતત્ સંભવતિ । કિંત્વસ્મિન્નાત્મસંદેહે પ્રવૃતિર્ન વિધેયા । યતઃ અનિષ્ટાદિષ્ટલાભેડપિ ન ગતિર્જાયતે શુભા । યત્રાસ્તે વિષસંસર્ગોડમૃતં તદપિ મૃત્યવે ॥	
	(૨) તદભવતુ ભવતોડભિમતમેવ । ઇત્યુક્ત્વા હિરણ્યકો મૈત્ર્યં વિધાય ભોજનવિશેષૈર્વાયસં સન્તોષ્ય વિવરં પ્રવિષ્ટઃ । વાયસોડપિ સ્વસ્થાનં ગતઃ । તતઃ પ્રભૃતિ તયોરન્યોન્યાહારપ્રદાનેન કુશલપ્રશ્રૈર્વિશ્રમભલાપૈશ્વ કાલોડતિવર્તતે । એકદા લઘુપતનકોહિરવ્યકમાહ- સઘે કષ્ટતરલભ્યાહારમિદં સ્થાનં તત્પરિત્યજ્ય સ્થાનાન્તરં ગન્તુમિચ્છામિ । હિરણ્ય બ્રૂતે- મિત્ર એવ ગન્તવ્યમ્ । તથા ચોક્તમ્ – ચલત્યેકેન પાદેન તિષ્ઠત્યેકેન બુદ્ધિમાન્ । નાડસમીક્ષ્ય પરં સ્થાનં પૂર્વમાયાતનં ત્યજેત્ ॥	
	(૩) વાયસોડવદત્- સઘે મન્થર સવિશેષપૂજાયસ્મૈ વિધેહિ । યતોડયં પુણ્યકર્માણાં ધુરીજઃ કારુણ્ય રત્નાકરો હિરણ્યકનામા મૃષિકરાજઃ । એતસ્ય ગુણસ્તુતિં જિહ્વાસહસ્રદ્વયેનાપિ સર્પરાજો ન કવાચિત્ કથયિતું સમર્થઃ સ્યાત્ । ઇત્યુક્ત્વા ચિત્રગ્રીવોપારવ્યાનં વર્ણિત્વાન્ મન્થરઃ સાદરં હિરણ્યકં સપૂજ્યાહ- ભદ્ર આત્મનો નિર્જનવનાગમનકારણમુચ્ચાતુમર્હસિ ।	
	(૪) અસ્તિ કાન્યકુબ્જવિષયે વીરસેનો નામ રાજા । તેન વીરપુરનામ્નિ નગરે તુડગબલો નામ રાજપુત્રો ભોગપતિઃ કૃતઃ । સ ચ મહાધનસ્તરુણ એકદા સ્વનગરે ભ્રામ્યન્નતિપ્રૌઢયૌવનાં લાવણ્યવતી નામ વણિકપુત્રવધૂમાલોકયામાસ । તતઃ સ્વહર્મ્ય ગત્વા સ્મરાકુલમતિસ્તસ્યાઃ કૃતે દૂતિં પ્રેષિતવાન્ ।	
પ્રશ્ન-૧ (બ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો.	(૦૬)
Que.-1(B)	Explain with Reference to the context any two.	(06)
	(૧) વિધિરહો બલવાનિતિ મે મતિઃ ।	
	(૨) ઉદારચરિતાનાં તુ વસુધૈવ કુટુમ્બકમ્ ।	
	(૩) ચક્રવત્ પરિવર્તન્તે દુઃખાનિ ચ સુખાનિ ચ ।	
	(૪) સર્વશૂન્યા દરિદ્રતા ।	
પ્રશ્ન-૨	સાહિત્યકૃતિ તરીકે હિતોપેદશનું મૂલ્યાંકન કરો.	(૧૪)
Que.-2	Evaluate the "Hitopadesh" as a work of Literature art.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૨	પ્રાણીકથાનાં ઉદભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.	
Que.-2	Write a critical note on the origion and development of the fable literature.	
પ્રશ્ન-૩	કર્પૂરતિલક હાથીની કથાનો બોધ નિરૂપો.	(૧૪)
Que.-3	The concept of the story of 'કર્પૂરતિલકહસ્તિ'.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૩	પંડિત નારાયણભટ્ટની શૈલીની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.	
Que.-3	Detil discuss of style of Pandit Narayan Bhatt.	
પ્રશ્ન-૪	"મિત્રલાભની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજુ કરે છે" આ વિધાનનું સમર્થન કરો.	(૧૪)
Que.-4	Justify the statement "Stories of Mitralabh" present ideal picture of frindship.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૪	હિતોપેદશનું વિષયવસ્તુ અને સ્વરૂપ વર્ણવો.	
Que.-4	Discuss the content and nature of Hitopadesh.	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.	(૧૪)
Que.-5	Write a short notes on any two of the Following.	(14)
	1) સુપુત્ર અને કુપુત્ર 2) ચિત્રગ્રીવ કપોતયોઃ કથા ।	
	3) સંહતિઃ કાર્યસાધિકા 4) મિત્રલાભનું શીર્ષક (The title of મિત્રલાભઃ ।)	
